

Handläggare
Susanne Wallgren
Susanne.Wallgren@huddinge.se

Klimat- och stadsmiljönämnden

Begäran om redogörelse gällande allmänna vattentjänster i områdena Trehörningen och Gunhildsvik - svar på intern remiss

Beslut

Klimat- och stadsmiljönämnden antar ordförandes delegationsbeslut, daterat den 12 augusti, som sitt remissvar till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Klimat- och stadsmiljönämnden har av kommunstyrelsen fått en begäran om redogörelse från Länsstyrelsen i Stockholms län på intern remiss. Förslag till remissvar sambereds mellan kommunstyrelsens förvaltning, miljö- och bygglovsförvaltningen samt Stockholm Vatten och Avfall AB.

För att kunna ta ställning i ärendet önskar Länsstyrelsen en redogörelse över vilket ansvar kommunen anser sig ha för området enligt 6 § i vattentjänstlagen, samt en motivering till detta.

Kommunen arbetar aktivt med att åtgärda negativ belastning på vattenkvalitet i våra sjöar och Trehörningen är den mest belastade sjön. Lokala åtgärdsprogram för att förbättra kvaliteten, finns för sjöarna som berörs.

Miljö- och bygglovsförvaltningens bedömning är att det finns stort behov av att bygga ut det allmänna VA-nätet runt Trehörningen.

Gällande Gunhildsvik ser förvaltningen ett behov av att samordna eventuella krav på att tillgodose allmänna vattentjänster med eventuella krav enligt miljöbalken avseende befintliga enskilda avloppsanordningar.

Beskrivning av ärendet

Huddinge kommun har fått en begäran om redogörelse från Länsstyrelsen i Stockholms län. Länsstyrelsen har den 24 mars 2021 mottagit en begäran om att pröva Huddinge kommuns skyldighet att enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) tillhandahålla dricks- och spillvattentjänster i områdena Trehörningen och Gunhildsvik.

Länsstyrelsen önskar få in ett yttrande från kommunen med ett samlat ställningstagande. Klimat- och stadsmiljönämnden har av kommunstyrelsen därför fått Länsstyrelsens begäran på intern remiss. Ärendet är handlagt som ett ordförandebeslut av tidsskäl. Förslag till remissvar har tagits fram av kommunstyrelsens förvaltning och miljö- och bygglovsförvaltningen gemensamt i

HUDDINGE KOMMUN

en samberedning tillsammans med VA-huvudman Stockholm Vatten och Avfall AB.

Länsstyrelsen vill i redogörelsen att kommunen yttrar sig över följande frågeställningar:

- När behoven kommer tillgodoses av dricks- och spillvattentjänster i områdena Trehörningen och Gunhildsvik genom en allmän VA-anläggning snarare än frågan om de ska tillgodoses.
- En redogörelse över vilket ansvar kommunen anser sig ha för området enligt 6 § i vattentjänstlagen, samt en motivering till detta. Motiveringen bör till exempel innehålla information om tillsynsmyndighetens kännedom om de enskilda vatten- och avloppsanläggningarna i området.
- Vilka åtgärder som eventuellt vidtagits eller planerats i ärendet samt tidplan för dessa.

Av den begäran som klaganden inkommit med till länsstyrelsen framgår bland annat att; Huddinge kommun i sin översiktsplan och i sitt VA-utbyggnadsprogram har planerat för utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp i området Gunhildsvik. Klaganden påtar även att området Gunhildsvik enligt utbyggnadsprogrammet har högsta prioritet. Trots hög prioritet har kommunen inte påbörjat utbyggnad i dessa områden.

Klaganden anser att detta är anmärkningsvärt då Gunhildsvik ligger i direkt anslutning till Trehörningen som är Huddinge kommuns mest näringsrika och övergödda sjö. Sjön är även den mest övergödda sjön i Tyresåns sjösystem och påverkar således alla sjöar nedströms så som Ågestasjön, Magelungen och Drevviken.

Klaganden lyfter även att åtgärdsprogrammet för Tyresån nämner den negativa effekten som enskilt avlopp har på sjöar.

Sammanfattningsvis tolkar Länsstyrelsen att klaganden menar att Huddinge kommun snarast behöver tillgodose behovet av dricks- och spillvattentjänster i områdena Trehörningen och Gunhildsvik genom en allmän VA-anläggning.

Samberedande förvaltningars redogörelse

Huddinge eftersträvar ett helhetsperspektiv i sin målstruktur kring de sociala, miljömässiga och ekonomiska hållbarhetsaspekterna som integreras i all planering och hantering av kommunens mark.

Länsstyrelsen vill ha svar på vilka åtgärder som eventuellt vidtagits eller planerats i ärendet samt tidplan för dessa.

Kommunen har, som skrivelsen påpekar, ett ansvar att tillgodose behovet av dag, dricks- och spillvattentjänster för dess invånare. Enligt 6 § vattentjänstlagen är det ett kommunalt ansvar att ordna vattenförsörjning eller avlopp om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Kommunen har förutom dricks- och spillvatten också ansvar för hantering av dagvatten och skyfallsaspekter inklusive översvänningsproblematik att ta hänsyn till i sin planering. Kommunen behöver även tillgodose invånares behov av annan infrastruktur såsom

gatustrukturer och teknisk försörjning, exempelvis avfall och elnät som också är av hög prioritet. I en avvägning är därför fler samhällsaspekter förutom dricksvatten och spillvattentjänster av vikt för en hållbar samhällsplanering.

VA-utvecklingsprogram

Kommunen har ett VA-utvecklingsprogram från 2016, en revidering från tidigare program som togs fram 2004. Båda har följts med viss förskjutning. Det som är viktigt att notera är att det gäller som en vägledning för kommande utbyggnad men det måste alltid ske tillsammans med en avvägning med andra behov när gäller samhällsutbyggnad i stort. Programmet innehåller planering för utbyggnad av fritidshusområden för att minska antalet enskilda avlopp. Programmet utgör alltså ett av flera underlag för kommande planering och exploatering.

Målet är att VA-utvecklingsprogrammet ska bidra till en hållbar vatten- och avloppsförsörjning. Det är också ett viktigt verktyg i arbetet med att uppnå miljö kvalitetsnormerna för sjöarna.

För att prioritera mellan dessa områden har det gjorts en bedömning av:

- Behovet av åtgärder för en långsiktigt hållbar VA-försörjning i området
- Möjligheten och kostnaden att tillgodose behovet genom kommunalt VA anges i programmet som en vägledning.

Programmet redovisar även behov av utbyggnad för att ge effekten på vattenstatusen så att miljö kvalitetsnormerna för sjöarna kan nås.

Plan för samhällsbyggnad

Den slutgiltiga prioriteringen av utbyggnad sker dock i Plan för samhällsbyggnadsprojekt, där en prioritering och viktning av alla kommunens olika planerings- och exploateringsprojekt görs. I Plan för samhällsbyggnadsprojekt görs en sammanvägd bedömning för att komma fram till vilken prioritet projekten ska ges. Det kan till exempel handla om bedömning mot kommunens övriga investeringsbehov, konsekvenser för förskole- och skolsituationen, bedömning av var bostäder ska tillkomma i kommunen samt begränsade resurser hos kommunen att driva fler projekt. I planen för samhällsbyggnad beslutas om alla projekt som ska påbörjas för nästkommande år.

Länsstyrelsen har begärt att veta när behoven kommer att tillgodoses av dricks- och spillvattentjänster i områdena Trehörningen och Gunhildsvik genom en allmän va-anläggning Förvaltningens svar att Gunhildsvik ej ännu är tidsatt. Detta år, 2021, har det tagits beslut om att ansluta området Svartvik under förutsättning att kommunens vägreglemente vinner laga kraft. Gunhildsvik och Svartvik ingår i Högmora, Svartvik etapp 3. VA-utbyggnad pågår i områdena Gladö och Vidja. Kommunen ser dock ett behov av att ta fram en grov tidplan för när områdena ska ansluta.

Även om de åtgärder som efterfrågas handlar om att tillgodose vattentjänster enligt vattentjänstlagen, så nämns i begäran att klaganden lyfter att åtgärdsprogrammet för Tyresån nämner den negativa effekten som enskilt avlopp har på sjöar. Gunhildsvik

ligger i direkt anslutning till Trehörningen som är Huddinge kommuns mest näringsrika och övergödda sjö. Sjön är även den mest övergödda sjön i Tyresåns sjösystem och påverkar således alla sjöar nedströms så som Ågestasjön, Magelungen och Drevviken.

Kommunen arbetar aktivt med att åtgärda negativ belastning på vattenkvalitet i våra sjöar och att Trehörningen är den mest belastade sjön. Lokala åtgärdsprogram för att förbättra kvaliteten, finns för sjöarna som berörs. En av det enskilt viktigaste vattenreningsåtgärderna i det beslutade åtgärdsprogrammet för Trehörningen är det pågående projektet att anlägga en våtmark mellan Lännavägen och Trehörningen, vilket utförs av Stockholm Vatten och Avfall AB.

Miljö- och bygglovsförvaltningens synpunkter

Miljö- och bygglovsförvaltningen generella bedömning är att allmänna VA-tjänster i en övervägande andel situationer är en bättre VA-lösning med hänsyn till att skydda miljön och människors hälsa än enskilda avloppsanordningar.

I området kring Trehörningen finns enskilda avlopp på 69 fastigheter i området Gunhildsvik (31 st.) och Solbacken (38 st). Området kan betecknas som ett äldre fritidsområde och har blivit ett så kallat omvandlingsområde där andelen permanentboende har ökat under senare år. Den omgivande marken i området har till största del högt yt- och grundvattennivå, och består till större del av glacial lera till tunna jordlager eller ytligt berg. Detta medför att såväl orenat som renat avloppsvatten förs vidare via befintliga diken till Trehörningens avrinningsområde eller går via sprickbildningar in i berget mot områdets grundvattenmagasin.

Under sommaren 2021 har de enskilda avloppsanordningarna i området Gunhildsvik och Solbacken inventerats. Resultatet av denna inventering har ännu inte sammanställts, men erfarenhetsmässigt utifrån avdelningens tidigare inventeringar av enskilda avlopp i kommunen är en stor mycket stor andel av de enskilda avloppen bristfälliga eller saknas helt. Av vad som kunde konstateras under inventeringen 2021 skiljer sig inte situationen nämnvärt i Gunhildsvik eller Solbacken.

Bristerna i avloppsanordningarna och markens förutsättningar innebär sammantaget att de befintliga enskilda avloppsanordningarna i området riskerar att bidra till både övergödning och risk för kontamination av enskilda vattentäkter, vilket innebär en påtaglig risk för hälsan.

Trehörningen är en sjö med stora övergödningsproblem, vilket både beror på en stor tillrinning av bristfälligt renat dagvatten från Huddinges centrala delar, men också på grund av enskilda avlopp i området. Trehörningen är vidare en grund sjö som sommartid värms upp snabbt. Det har tidigare funnits ett kommunalt reningsverk vid Trehörningen och sjön har historiskt varit mycket övergödd. På grund av sjöns övergödningsproblematik finns heller ingen kommunal badplats i sjön, vilket annars vore mycket önskvärt med hänsyn till sjöns mycket centrala läge. Sjön, som räknas som den näringsrikaste sjön i kommunen, ligger vidare längst upp i ett vattensystem (Tyresåns sjösystem) som är förbundet med flera

andra sjöar (Orlången, Magelungen, Drevviken med flera) vilka samtliga har problem med övergödning och föroreningar (bland annat gick Stockholms stad och Huddinge kommun ut med rekommendationer under sommaren 2021 att inte äta egenfångad fisk från Magelungen, Drevviken och Trehörningen på grund av höga PFAS-halter i rovfisk). Att minska näringsbelastningen uppströms i Trehörningen är därför mycket angeläget.

Förvaltningens bedömning är därför att det finns stort behov av att bygga ut det allmänna VA-nätet runt Trehörningen och tillgodose behovet genom en allmän VA-anläggning. Området har i kommunens VA-program från 2016 betecknats som ett område med hög prioritet för VA-utbyggnad, vilket styrker denna bild.

Förvaltningen inventerade området kring Gunhildsvik under sommaren 2021 efter kontakt med kommunens planavdelning som lämnade beskedet att det inte fanns något konkret beslut om utbyggnad av VA-nätet i området. Om Länsstyrelsen skulle komma fram till att kommunen har ansvar enligt lagen om allmänna vattentjänster att tillgodose behovet av VA-tjänster i området riskerar de boende onödiga kostnader i och med att de både kommer få krav på att åtgärda sina befintliga enskilda avloppsanordningar och att ansluta sig till det kommunala VA-nätet.

Förvaltningen ser därför ett behov att samordna eventuella krav på att tillgodose allmänna vattentjänster med eventuella krav enligt miljöbalken avseende befintliga enskilda avloppsanordningar, då inga beslut ännu har fattats avseende avloppsanordningarna i området.

Barnkonventionen

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter i ärendet utifrån Barnkonventionen.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till beslut innebär inte några ekonomiska eller juridiska konsekvenser för nämnden.

Christian Ottosson

Ordförande i klimat- och stadsmiljönämnden

Beslutet är fattat enligt klimat- och stadsmiljönämndens delegationsordning A 6.7.

Bilagor

- Bilaga 1. Begäran om redogörelse gällande allmänna vattentjänster i områdena Trehörningen och Gunhildsvik
- Bilaga 2. Remissmissiv
- Bilaga 3. Karta över VA-inventerade områden 2021, miljö- och bygglovsförvaltningen

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Digitala Signaturer